

hoc nullatenus daret. propter iuramentū autē et eos qui parit accūbebant iussit dare iussitq; decollare. Voluit eā tristari propter discumbentes. s; misso spiculatore pcepit āputare caput Johis in carcere. et attulit caput ei⁹ in disco et dedit illō puelle et pūella dedit matri sue. Sup quo dicit Lhry. Audistis frēs quā ta sit nata de voluptate crudelitas. de libidine impietas. allatū est caput Johis in disco qui salutare monitiōes dabat de incestu q; scznō. liceret mensa migrat in caueā. vertit dñs in araneā. Fiunt de pransoribus peccatores. mutat feruore puiuiū. fit cib⁹ cades. vinū transit in sanguinē. fum⁹ apponit in natali. in ortu exhibet occasus. puiuiū mutat in homicidiū. organa virtutū in fumos. hec ille. Ihic dicit glo. hoc fuit impietatis genus q; tam beatū caput ad vnus pessime et lasciuie saltatricis amputatū ē petitionē in q; fuerunt illi bti oculi q; toties ipm xpm n̄ modica spūali dulcedine. et etiā spūm sanctū i specie colūbe intuebant. in q; fuerūt ille aures q; vocem pr̄is audierāt. in quo ille nares in quib⁹ olfactus totius trinitatis deliciarū spūaliter erat. labia que totiens xpi testimoniū forma uerūt. lingua q; tam dulcis appropinquatio nem regni celestis clamabat. et gust⁹ q; omnium virtutū aromata incessanter degustabat et audientes b̄ discipuli ei⁹ tulerūt corp⁹ ei⁹ et posuerūt in monumēto et sic legi in historia eccl̄astica. li. xj. Johannes i castello arabie dicto machētanta fuit vinct⁹ et capite trūca tus. discipuli autē corp⁹ capientes. vt legitur xij. eccl̄ast. histo. et apud sebestē ciuitatē palestine hēliscū et Abdiā sepelierūt. et ad eius tumulū multa miracula fiebāt. qd vidēs iulianus apostata. quere vltērius in legenda.

De natiuitate marie Sermo primus

Plātauerat autē dñs deus paradysum voluptatis ab initio. ita scribit Gen. ij. **P**etr⁹ de cres. lib. viij. de rurali cōmodo dicit. Qui vult viridariū plantare dz liberare vel mundare locū ab herbis et radicib⁹ adulterinis. et vbiq; aquā feruentissimā fundere vt reliq; radicū et seminum in terra latentū non valeant germinare. et si illud viridarium dz eē regum vel illustriū viroz ac dñoz docet ibidē c. iij. q; eligat locus planus nō paludinosus in quo sit fons fluens et cingat muro et plantentur in eo diuerse arbores aromaticē i quibus se occultent animalia in viridario curretia. Fiat ibidem palatium spatiosum in quo rex moretur cum voluerit graues cogitatio-

nes effugare animumq; gaudijs et solatijs renouare lepores. caprioli. cerui et similia. filomene. alaude. merule. colādrī. et oia genera volatiliū canentia collocent. **S**pūaliter p viridariū intelligit viridissima et floridissima virgo maria q; viuit in opere bono et virtute ita vt dicere potest cōter illud Eccl̄i xxiij. In me ois grā vie et virtutis. hoc viridariū celestis pater h̄re voluit p filio suo q; ē imperator celozum et rex magnus omnium terrenozum. fm̄ illud ps. xciij. Ipse ē rex magn⁹ sup oēm terrā. Iō mūdauit pri⁹ illud ab oib⁹ herbis. s. malignoz oim mortaliū peccatozū que inherēt pueris a parentibus. q; fm̄ doctores nisi esset in ytero mūdatus et sanctificatus. natiuitas celebrāda nō eēt. iō mūdatus et aq; feruentissima oim grāz ē perfusa et amodo nulla radix peccatoz in ipā potuit pullulare vt dicit Aug⁹. in li. de natura et grā. et q; ipsa erat floriferū viridariū in quo habitare debebat rex regum omnium. Iō debuit eē planū hoc ē humile et mūdū et non sordidū p p̄ctm. q; fm̄. b. Bern. in sermone btā virgo et si virginitate deo placuit tñ ex humilitate concepit. in hoc ornatissimo viridario fuit fons misericordie et manet in eū sine quo fonte misericordie et gr̄e nulla virtus pōt in nob crescere. iō debem⁹ clamare cū sapiente ps. cxi. v. O maria diriuen⁹ fontes tui foras et aquas tuas diuide in plateis. Fuit etiā hoc viridariū muris virtutū cinctū. q; os claudit taciturnitate a vanis v̄bis. man⁹ ab operib⁹ prauis. cor suū clausit a cogitationib⁹ imundis. ita q; sponsus de ipā dicat. Can. iij. Oritus conclusus foror mea sponsa. ortus conclusus. **I**nsup plantate sunt in b̄ fructifero viridario diuerse arbores aromaticē. ibi ē cedr⁹ p̄templationis excelsē. cipressus odorifere fame. palma gloriose victorie. rosa mire patietie. oliua infinite misericordie. et platanus fidei perfecte. In arboribus diuersis diuersimode se occultant animalia aliqua sub arbore p̄templationis sicut cōtemplatiui alia sub cipresso bone fame. et sic de alijs. In hoc viridario ē p̄structū solēne palatium qd est cor hui⁹ sacratissime v̄ginis in quo dñs omnium suū gaudiū sepius innouat. et ibidē requiescit. fm̄ illud Eccl̄i. xxiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. In isto gl̄iosissimo viridario fuerūt lepores diuini tumor caprioli et ome bonū velocitatis et cerui placidissime amabilitatē ibi fuit filomena nocte oratōis. alaude diurne deuotōis. Q; nocte diu q; laudauit dominū vt dicere possit cum. ps. xxxij. Benedicā dominum in omni tēpore.

semp laus ei? in ore meo. vñ tale viridarium
plātauit dñs in vtero. b. anne ⁊ hodie pullu-
lauit p glōsiam natiuitatez. ita vt dicere pōt
ecclia plātauerat dñs. In q̄b? verbis duo de
scribunt. p̄mo natiuitatē figuratio. ibi. plā-
tauerat dñs. Sc̄do x̄ginitatē collaudatō. ibi
paradisū voluptatis. **De p̄mo** ē notan-
dū fm naturales anteq̄ venit iocūdū tēpus
veris in q̄ arbores florent. prata ridēt. campī
germinēt. nemora frondēt. oiaq̄ nascētia ter-
re in viriditate p̄sistāt diuersa p̄currūt nū-
cia que suo aduentu hoc amenū tps p̄figu-
rant prius alaunda se a terra eleuādō in aera
dulciter modulāt. ⁊ discātiq̄at. filomena ī no-
ctis silentio simphonīcānt modulīq̄at. sic spī-
ritualit̄ x̄go bñdicta ē arbor celestis p̄ferēs
flores. florētes frondes ⁊ fruct? folia fuerūt
eius sanctissima verba q̄ plulit. fm illud ps̄
clij. Eructauit cor meū verbū bonū. Flores
fuerūt vtutes. **De quib?** Lān. ij. Flores ap-
paruerūt in terra nra. Fruct? hui? sanctissi-
me arboris fuerūt opa ei?. **De q̄** Lān. ij. Fru-
ctus ei? dulcis gutturi meo. **Maria** ē prātū
floridū. q̄ fm Bern. speciosis oīm vtutū flo-
rib? delectabilī verna. inter q̄s tres excel-
lunt folia hūilitatis. liliū castitatē ⁊ rosa cha-
ritatē. **Maria** ē cāpus bñdict? qui sine omni
auxilio hūano genuit florē speciosū qui dīc.
Lān. ij. Ego flos cāpi. hoc ē marie. ipa est ne-
mus in quo oēs vtutū crescūt arbores q̄ fi-
gurata fuit p rubū ardentē ⁊ nō p̄bustū. Ex
odi. iij. Sed anq̄ arbor ista florens. prātū ri-
dens. cāpus germinās. ⁊ nem? frondēs p̄ na-
tiuitatē sanctissimā pullularet ⁊ se mūdo de-
mōstraret diuersi nūciū ⁊ figure ipi? natiui-
tatē p̄figurātes p̄cesserūt. **Jō** dicit Bern. su-
permissus ē qd̄ moȳsi monstratū ē in rubo ⁊
igne. Aaron in virga ⁊ flore. Sedeoni in vel-
lere ⁊ rore. Salomoni in forti muliere lbiere
mie in femina circūdante viz. **Esaie** de x̄gi-
ne p̄cipiēte. Gabriel tandē nascituz nūcia-
uit ⁊ exhibuit salutādō. **Dico p̄mo** q̄ maria
nūciata ē ⁊ p̄figurata p̄ paradisū quē deus
plantauit a p̄ncipio in q̄ posuit hoīem quem
formauerat. Gen. ij. q̄ ipa tanq̄ paradisus
voluptatis plātata ē in mēte dīna ab eterno
Teste An̄. qui ait in li. de cōceptu x̄ginali.
Maria ī mente diuina an̄ p̄stitutionē mun-
di fuit p̄ordinata. **Jdē** ipa testat in epla ho-
dierna dicēs. **Dñs** possedit me in initio via-
rū suaz. **ps̄** lvi. **Jdē** Eccl. xxiiij. Ab ini-
tio ⁊ ante secula creata sum. **Sz** q̄uis hic pa-
radisus delitiaz fuit format? ab eterne tñ ho-
die processit in lucē mundi. fm q̄ canit ecclia
p̄tēdo. **Mos** hac die tibi gregatos fua vir-

go in lucē m̄di ⁊c. **E** Sc̄do figurata ē Gen.
ij. vbi dī. **Ipa** p̄teret caput tuū que fuit hec
ipsa certe nō zara pulcherrima. nō **Lya** fe-
cundissima. nō **Rachel** speciosissima. nō **An-
na** deuotissima. nō **Elbigail** prudētissima. nec
Susanna castissima. q̄ de istis nō ē p̄dictuz
verbū an̄dictū. Sed d̄ qua dictū ē verissime
de maria q̄ caput infernal' serpētis contriuit
Jō dicit carnotensis ep̄s **Fulbert?** **Eternus**
de? ait ad veterē serpentē inimicicias inquit
ponā inter te ⁊ mulierē ipa cōteret caput tu-
um. **Quid** ē caput serpentē? p̄terere nisi p̄nci-
palē suggestiōē diaboli supare. **Si** q̄ q̄runt
q̄ nā mulier opata sit huiusmodi victoriāz
nō repit in linea generationis hec donec p-
uenit ad mariā q̄ serpentē caput vtute pedis
p̄triuuit. in eo q̄ x̄ginitatē ⁊ hūilitatē p̄uauit
hec ille. **Jō** gaudeāt ⁊ letent oēs peccatores
q̄ hec mulier p̄figurata olim hodie nata ē q̄
diaboli caput ⁊ p̄tatem abstulit ne nobis no-
cere possit q̄tum velit. **Tertio** p̄nūcia-
ta ē **Rume**. xxiiij. vbi dī. **Brief** stella ex **Ja-
cob**. **Merito** btissima x̄go maria stella voca-
tur matutina. q̄ fm naturales hz fures terrē
lupos fugare. infirmos releuare. aues ad cā-
tū incitare. sic maria hz terrere demones. fu-
gare fures aīaz. **De quib?** **Joh. x.** Fur non
veit nisi vt furem ⁊ mactet ⁊ p̄dat. ipa etiā hz
effugare lupinos hereticos fm illd. b. **Gre.**
Gaude maria x̄go cūctas hereses sola inte-
remisti in vniūso mūdo. q̄ an̄ natiuitatē ma-
rie multe hereses pullularūt q̄s maria oīs
extirpauit. hz etiā maria releuare infirmos
Recte enī sic ē naturalit̄ q̄n stella matutina
orīt tunc infirmi meli? hñt. q̄ infirmitas rele-
uat. iō tūc debiles magi gratulant. **Sic** nata
scz maria stella p̄clarissima oēs pctōres sunt
releuati. **Jō** merito debēt gaudere. q̄ canit
ecclia. **Natiuitas** tua dei genitrix gaudiū an-
nūciauit vniūso mūdo hz igit̄ etiam maria
aues celestes ad cātum excitare. q̄ sic refert
Johes beletb ⁊ **Guil.** in rōnali diui. lib. viij.
Tūc maria hz tres aues ad cātū excitare
Quidā vir sanct? sedule p̄tēplationi insistēs
singulis annis sexto id? decēbris ī orōne po-
sit iocūdissimā solēnitatē angeloz ⁊ p̄cētuz
audiuit. **Cūq̄** sibi deuotissime reuelari pete-
ret cur q̄libz anno. illa tñ die ⁊ nō alia audi-
ret. hic dīnū accepit rñsum q̄ x̄go maria glo-
riosa tali die fuit mūdo nata vt b̄ manifesta-
ret filiis ecclie sancte vt p̄cordes fierēt ⁊ in b̄
celebri die festū natiuitatis marie instituerēt
dū hoc summo pōtifici ⁊ alijs intimasset ⁊ il-
li ieiunijs ⁊ orōnib? scripturū ⁊ antiq̄z testio-
nijs vtatē p̄pissēt. hūc diē ī honore natiuitatē

Marie virginis celebrandū vniūsalit̄ statu
erūt. Quarto p̄nunciata ē maria Esa. xj. vbi
legit̄. Egrediet̄ v̄ga de radice iesse. ⁊ flos de
radice ei⁹ ascēdet. Hec virgo fuit maria q̄ d̄
fuisse de radice iudeoz. sed tñ egressa contra
naturā radicis. Radix enī ad ima. v̄ga vero
ad altitudinē tendit. radix i terra. v̄ga i aere
p̄ficat. sic iudei petebāt ima vitiōz. illa alta
virtutū illi erāt fixi in terrā p̄ cupiditatē ter-
renoz. hec in aere p̄ auiditatē celestīū illi pa-
scebant̄ amore carnali. hec nutrebat̄ amore
spūali. illi p̄stringebant̄ frigore infidelitatis
hec fouebat̄ calore charitatē. Idē etiā nūcia
uit p̄s. cix. Virgam virtutis tue emittere dñs
ex sion. Et sc̄m ē hodie cū hec b̄tissima v̄ga
ex radice iesse. h̄ ē ex vtero m̄ris sue anne
q̄ fuit ex stirpe iesse ē felicis egressa p̄ natiuita-
tē. sicut declarat p̄hilbert⁹ cardinal⁹ Stirps
iesse virgā p̄duxit. virgaq̄ florē ⁊ sup̄ hunc
florē requiescit spūs alm⁹. Et subdit illud ex-
ponēdo dicēs. Virgo dei genitrix. virgo est
flos. flos ē fili⁹ virgis. flos cādid⁹ ⁊ rubicū-
dus electus ex milib⁹. flos i quē desiderāt p̄
spicere angeli. flos ad cui⁹ odorē reuiuiscūt
mortui. felix silua q̄ p̄duxit hui⁹ florē v̄gā fe-
lix magis virga q̄ p̄duxit hunc florē. hec ille
⁊ tñ dep̄mo. **¶** Quantū ad secūdu⁹ ponit̄
v̄ginalis collaudatio cū d̄r. Paradisū volu-
ptatis inter seculares amatores scim⁹ h̄ esse
cōe q̄ vnusq̄sq̄ talē q̄ cordialit̄ diligit aliquā
v̄ginē ⁊ dñam speciosā ip̄am studet equare
quibuscūq̄ pōt speciosis siue p̄ciosis. sicut
pōt videri de salomone in li. Cān. Sic ē i p̄-
posito. b. Moyses videns in spū. b. maria⁹
speciosissimā v̄ginē p̄ lōga t̄pa nascendam
ip̄am tanq̄ auxiliatricē p̄ctōz admauit. et
nō habuit tūc t̄p̄is p̄ciosius cui ip̄sā similis
fō paradiso q̄ ē loc⁹ oīs voluptatis p̄pauit.
⁊ q̄ nō dubitauit eā nascendā ip̄am cum iaz
factū eēt explicauit dicēs. Plātauit inq̄t do-
min⁹ de⁹ paradisū voluptatē a p̄ncipio. Cir-
ca qd̄ notandūz merito legislator. b. moyses
maria⁹ v̄ginē paradiso p̄pauit voluptatis.
q̄ paradisu⁹ fm̄ J̄s. li. xv. c. v. ē or⁹ delitia-
rū. ⁊ h̄z in se ligna odorifera ⁊ pomiferarum
arboz. oēs flores delitiosos nec deest ibi ali-
quid qd̄ delectat. Ita. b. maria ē or⁹ delica-
tissimus habens in se oīa ligna odoriferarū
virtutū. Fuit enī in eodē paradiso sc̄z v̄gie
gloriosa amigdalus maturi floris fm̄ J̄s. li.
xv. Inter oēs arbores amigdal⁹ pri⁹ floret.
⁊ fructus producit. Ita maria ante oēs mu-
lieres florē castitatē voto emisit. vt d̄r in cān.
Sufficiat p̄ mediū. c. xxvij. q. ij. Cum ergo
vouerat maria se v̄ginē perseveraturā nisi

deus aliē reuelaret. Jō ait angelo. Quō fiet
istud qm̄ vix nō cognosco. Et ex ista p̄missi-
one virginittatis secuta ē p̄uersio gentiliū et
reprobatio iudeoz. fm̄ illud Cān. vlf. Flo-
rebit amigdalus ⁊ impigubif locusta ⁊ dis-
sipabit capris. Ad exponit glo. dicēs. Tūc
amigdalus floruit qm̄ virgo. b. florē castitatē
emisit. ⁊ tūc locusta h̄ ē gentilitas insatiabil⁹
⁊ vacua gr̄e impinguata fuit. capris q̄ ē fru-
tex spinosa sup̄ terrā expansa signat iudeos
terrenis inherētes qui in dissipationē trāsie-
rūt. Fuit etiā in h̄ paradiso balsamūz infime
humilitatē. q̄ fm̄ J̄s. li. xv. Balsamū est fru-
tex pua nūq̄ crescit vltra altitudinē duorūz
cubitōz. Ita maria nō creuit in altū sup̄bie.
sed mansit in statu humilitatē infime. Jō ma-
gnū dedit de se odorē ita vt dicere possit illd̄
Eccl̄. xxij. q̄si balsamū nō mixtū odor me⁹
Fuit etiā in isto padiso nō cinnamomū pu-
ritatē ⁊ charitatē. q̄ dic̄ glo. sup̄ Exod. xxx.
Cinnamomū ē virgultū qd̄ nascit̄ i india ⁊ sic
ce ⁊ calide ē nature. sic ip̄a fuit sicca i carne p̄
tēperatiā ⁊ puritatē. ⁊ calida i aia p̄ charita-
tē. **¶** Et vt dicūt naturales. Cinnamomū ē
laudabile qm̄ nō ē subalbū vel nigrū s̄z ruffū
Ita maria fuit laudabilis q̄ nō fuit sbalba
p̄ vanā gl̄iaz. nec nigra p̄ alicui⁹ peccati ma-
culā s̄z rubea p̄ charitatē accensa. q̄ fm̄ Hiero.
in sermone de assump. totā ip̄am repleuit
spūs sancti gr̄a. totā diuin⁹ amor mūdauit
ita q̄ in ea nihil eēt qd̄ mūdānos violaret af-
fectus. S̄z odor p̄tinu⁹ ⁊ p̄fusa amoris ebie-
tas. Hec Hiero. De hoc cinnamomo chari-
tatē hui⁹ dilectissimi padisi vt in p̄nti frequē-
ter comedam⁹. q̄ suadēt medici hoib⁹ quoti-
die vt edent de cinnamomo vt vitā plonget
q̄ dicit Poeta. Nō morit̄ hō fret⁹ sedule ci-
namomo. sic peccator nūq̄ interibit i eēnū
qui maria p̄ charitatem edirit ⁊ deuotionez
q̄ dicit Hilarius sup̄ Mattheū. Quātūcū-
q̄ aliq̄s obnox⁹ fuerit eternaliter interibit.
Lui cōsonat ignatius ad seniorē dicēs. nūq̄
finē vite sue malū h̄z qui marie deuot⁹ et se/
dulus inuenit̄. **¶** Et si peccator eēt iaz ad
eternā mortē iudicat⁹ adhuc ipsa petens sen-
tentiā imutare pōt ⁊ peccatorē p̄seruare Te-
ste Bern. Sup̄missus ē peccatorem quē de⁹
iā damnationi eterne adiudicat hunc adhuc
maria sua gr̄a liberat ⁊ conseruat. Ad p̄bat
Iacobus Jannens⁹ dicēs. Quidāz clerici
vanus ⁊ lubric⁹ fuit. s̄z tñ dei genitricē plu-
rimū diligebat ⁊ eius horas sanctas deuote
⁊ alacrit̄ decātabat. Quadā igit nocte vidit
se in visioe añ tribunal stare dei ⁊ dñm circū-
stantib⁹ dicere de illo q̄ vos aspiciat q̄ iudicio

pars sola virginalis
collaudatio

dignus sit vosipi decernat quē iā diu tollerari et nullū adhuc emēdationis signū i eo inueni. Tunc dñs oib⁹ approbantib⁹ supattu- lit damnatiōis sentētiā. et ecce virgo brā sur- rexit. et filio suo dixit pro isto. Ipse fili mi cle- mentiā rogo tuā ut sup eo damnatiōis sniaz mitiges. Juuet h ob grām mei qui ab im p bo merito adifici mortui. Cui dñs. Tuis euz petitiōib⁹ tribuo si vel saltē ei⁹ correctionem pspexero. Et pueria virgo ad hoīem dixit. Vade et ampli⁹ noli peccare ne deteri⁹ tibi cōtingat. Ille igit⁹ excitat⁹ vitā mutauit religi- onē petijt et in oib⁹ opib⁹ bonis vitam fini- uit. et qz maria ē tam delectabilis paradisus et hortus delitiarū habēs in se omne qd dele- ctat. Ideo dicit. b. Hiero. Maria vere ē or- tus delitiarū in quo p̄sita sūt vniuersa gene- ra florū et aromata virtutū. igit⁹ felix ille hō qui ad hunc paradisū voluptat⁹ meruerit p uenire vbi ē eterna beatitudo et iocūditas et nulla moriendi nēcitas s; vita sempiterna.

Sermo secundus de natiuitate marie.

Habitantibus in

regione ymbre mortis lux orta ē eis. Esa. ix. Stella maris fm Bedam et alios naturales ē quo ad situz altissima et sui magnitudinis occulta. qz ad aspersionē ē mi- nima quāuis in se est valde magna. hec stel- la ē nauigantiū in mari directiua qñ enī nau- te in noctis tenebris errāt in mari et sūt i peri- culo mortis. Si nō vident hāc stellā mari de naufragio ē timendū. Si aut⁹ oritur aspectui eoz leti fiunt. qz tūc sciunt ductu ip̄i quo est ip̄is diuertenduz. et sic ad p̄riam p̄nt secure nauigare. **S**pūalit⁹ p stellā maris intel- ligi clarissima vgo maria de qua canit scā ec- clesia. Ave maris stella dei mat⁹ alma. qz re- cte sicut stella maris ē altissima q ad situz. sic virgo maria ē altissima quo ad dignitatē fm q dicit. b. Au. Vgo maria qd de te dicā si qd dixerō minor ē laus mea q tua dignitas me- retur. si celū te vocitē altior es. si matrē gen- tium te dicam precellis. si formā dei te appel- lem digna existis. si dominā angeloz te voca- uerim per omnia esse probaris. Sed hāc di- gnitate et altitudinē hec felicissima stella ma- ris occultauit vocans se humilē ancillaz dñi dicēs. Luc. j. Ecce ancilla dñi. qz nouerat eē scriptum Eccl. iij. Quāto maior es humilia te in omnibus. Ip̄a etiā vgo Maria stella maris nuncupata dirigit oēs in hoc mundo furibundo nauigantes. et si quis piculū dā- nationis euadere voluerit hāc stellā respici- at et salu⁹ erit. ad qd monet quēlibet peccato

rem beatus Bern. supmissus ē dicēs. omet. ij. Quisq̄s es in hui⁹ seculi fluuiō tempe- statib⁹ fluctuantibus agitatur ne auertas ocu- los a fulgorib⁹ hui⁹ sideris si non vis suppri- mi procellis. Si insurgunt venti tēptationū si incurras scopulos tribulationū respice stel- lam voca mariam si iactaris supbie vndis. si ambitionis. si detractionis. si emulatiōis re- spice mariā ip̄am rogans nō desperas ip̄am cogitās nō errabis. hec ille. hec stella inci- dissima hodie illuxit mūdo. Teste. b. Philli- berto cardinali. vñ versus. Solez iusticie re- gem paritura supremū. Stella maria maris hodie pcessit ad ortū. Lerne diuinum lumē hoīes gaudete fideles. iō bñ p̄nt de ea expo- ni verba p̄libata. habitātibus in regiōe ym- bre mortis. In quib⁹ duo describunt. p̄rio humani generis ante ortū marie magna pe- nalitas cum dicitur. habitantibus in regio- ne ymbre mortis. Secūdo. b. virginis desi- derata vtilitas. ibi. Lux orta ē eis. De p̄mo dicit naturales q anteq̄ lux materialis fuit creata tenebre densissime terrā detegebāt in quibus hoīes in magna penalitate vixissent qz homines in tenebris cadūt i foueas se vn- dig offendentes. alteri⁹ igit⁹ p̄scius de⁹ om- niū rex cōditor pduxit. ut ait Plato in thi- meo. Lucē clarissimā quā solē vocam⁹ cui⁹ splendore celū et oīa inferiora illustrant. qd lucidius probat⁹ Ben. j. vbi legit⁹ postq̄ cre- asset in p̄ncipio celū et terrā tenebre erant su- per faciē terre. iō dixit de⁹. Fiat lux et facta est lux vidit de⁹ lucē q eēt bona et diuisit eaz a tenebris. Moraliter ante ortū hui⁹ clarissi- mi luminis marie bte virginis oēs homines erāt in tenebris et in ymbra peccatoz. qz po- tuerūt illud dicere. j. Joh. j. Si dixerim⁹ qz peccatū nō habem⁹ nosmetip̄os decipimus et veritas in nobis nō est. Ar etiam fm sapiē- tem p̄rou. xx. Quis potest dicere. mūdū ē cor meū purus sum a peccato. Certe nullus. Idcirco omnes ad inferos descēderūt quod erat eis satis penosum cum carebant clara dei visione. aliqui p quinq; milia annorum aliqui per quattuor milia. ceteri vero tēpore breuiori dei intuitu carebāt q sine graui pe- nalitate fieri nō poterat. Ar dic Chry. super Matth. Nō puto ita acris esse gehenne pe- nas et supplicia quē adm odū sunt illa quib⁹ torquentur hi qui remouent⁹ a cōspectu xp̄i Crede mihi penis omnib⁹ graui⁹ est qz omne gaudium electozū cōsistit in lucida dei visio- ne et absq; illa gaudium eis nullum eēt. Ido dixit. b. Aug⁹. mallē esse in inferno et videre faciē dei q eē in celo. et carcere. **E**t quia

Sermo

hi qui fuerunt in limbo fuerunt in penalitate. id desiderabant aduentu huius p[re]clare lucis gloriosissime virginis dicentes per Zachariam p[ro]phetam. Illuminare his qui in tenebris et in ymbra mortis sedent. Luc. i. Dipotes autem deus desiderium tam illorum quam istorum in mundo exaudiuit dicens. Fiat lux quoniam misit angelum gabrielem ad Joachim ut p[re]ceptum virginis nunciaret dicens. Ecce vxor tua pariet tibi filiam et vocabitur nomen eius maria. Sed hec lux hodie est facta et mundo effulgit. Iohannes dicit. b. Berni. in sermone. Maria stella clarissima hodie ex Jacob oritur. cuius radii vniuersum mundum illuminat cuius splendor in supernis fulget et inferiora penetrat. in illis verbis lucet quod natiuitas marie debet esse gaudio hominibus quod mundum illuminauit ad quod gaudium monet. b. Augustinus in sermone hodierno. Adest nobis dilectissimi optata dies beate venerabilis virginis marie. ideo cum summa exultatione gaudeat terra nostra tante virginis natali illustrata. hec natalis fuit angelis leta quod tanta fuit ista lux que hodie est orta quod celos penetravit et in supernis fulsit. id angeli admirantes per gaudium dixerunt illud Luc. vi. Que est ista que p[ro]greditur quasi aurore p[er]surgens pulchra ut luna electa ut sol. Ista etiam natiuitas fuit iubilosa patribus et electis in limbo degentibus quod orta fuit lux que de se renouit christum qui est splendor lucis eterne Sap. vii. et ipsos p[re]s liberauit. unde de istis potest dici illud Esa. ix. Populus qui ambulat in tenebris vidit lucem magnam. Et Ihesus. viii. Iudeis hoc est illis qui in confessione dei discesserunt noua lux oriri visa est. id dicit Berni. eius splendor inferiora penetravit. hanc luce[m] ita diuisit deus a tenebris peccatorum quod immunis fuit ab omni peccato etiam originali. de quibus dicit Aug[ustinus]. de fide ad Petrum et ponit de p[er]se. dis. iiii. Firmissime tene et nullatenus dubites omnem hominem qui p[er] cubitu viri et mulieris p[er]cipit cum peccato originali nasci et impietati subditum. Maria autem non fuit in originali nata. quod secundum Berni. prius fuit sanctificata quam nata nec etiam postea subdita fuit peccatis. quod secundum p[re]dictum Berni. copiosior gratia sanctificationis descendit in eam quam non solum eam sanctificauit sed deinceps vitam de omni peccato custodiuit immunem. **S**ecundo tenebre seu ymbre ambulatibus sunt penalitates. quod sunt timoris et horroris incussive. sic p[er] de nocturnis viatoribus qui p[er] diuersa terrenae animalia. tum per lupos deuorantes. tum per vrsos lacerantes. tum etiam per latrones obsidentes. Iohannes dicit Esa. iij. Tenebre obstupefecerunt me. Ita autem natiuitate Marie omnes qui erant in tenebris peccatorum

erant in magno timore erga demones. quia tunc magna p[re]sentia habuerunt. ut. scilicet. quosdam iugularent alios submergeret ceteros in desperatione inducerent. Sed est naturaliter quoniam lux oritur quod tunc lupi et cetera animalia hominem molestantia fugant in cubilia sua iuxta illud. ps. Oris est sol et congregati sunt in cubilibus suis collocabunt. sic quoniam fuit orta beata virgo lux inextinguibilis et clara fugati sunt lupi infernales. sic habet testat Job. xxiij. Si inquit subito apparuerit aurore hoc est maria p[er] natiuitatem arbitramur ymbra[m] mortis et fugiunt velut insani. Iohannes dicit Eusebius in sermone. Nihil demonibus terribilius quam marie gratia et virtus. et nihil ita vexatio[n]e diaboli repellit validius quam eius bonitatis effectus continuus. Etiam dicit Chrysostomus super Mattheum. Quatuor cumque seuiat malicia diabolica maria tamen nos p[er]seruat sua potentia infinita. si tamen fuerint deuoti in eius laude. Ad probat Jacobus Ianuensis. **Q**uidam monachus valde lubeus. sed in beatam virginem valde deuotus quidam nocte ad scelus p[er]suetum p[ro]gens coram altari transiens beatam virginem salutans. et sic de ecclesia exiens dum quendam fluminem vellet transire in aquas decidens expirauit. cuius animam dum rapuissent demones apparuerunt et angeli ut eam liberarent. quibus demones dixerunt. quod es vitam in malis finiuisse opibus inuenissent. ite ut dum venissetis nihil in hac anima habetis. Statim beata virgo affuit et quare eius animam capent increpauit. Illi autem dixerunt. Quia cum in malis. etc. Quibus virgo ait. Falsa sunt que p[er]fertis. scio enim quod p[er] aquam p[ro]gens me dominam salutauit et rediens. hoc scilicet faciebat quod si dicitis vobis vim inferre. ponam in iudicio summi regis Lucam de hoc coram domino disceptaret placuit ei ut ad corpus animam eius angeli portaret ut de suis factis peniteret. Interea fratres sacrista que runt et vsque ad flumen transeunt in aqua submersi reperierunt. cumque extracto corpore secum quod factum esset mirarentur ille repente ad vitam rediit et rem gestam referens et vitam in bonis operibus p[er]summauit. **E**tiam ante natiuitatem marie fuit peccatoribus timor et horror respectu dei qui statim fuit paratus ad puniendum et quasi vrsus et leo ad patrem lacerandum. quod p[er] in multis locis et sacre scripture figuris quod legitur Gen. iij. de primis parentibus quod dominus statim puniuit magna penalitate eo quod eos a paradiso expulit et in erumna mundi detrusit. Sic habet p[er] Gen. vii. ubi legitur quod totum mundum vsque ad octo animas extirxit. Gen. xix. legitur quod quoniam ciuitates sodomam et gomorram. etc. igne sulphurio succedit. ita Exo. xxxij. legitur quod p[ro]pter peccatum idolatrie. xxiij. milia hominum

interfecit. Ita. ij. Regl. xxiij. legif q ppē pec-
catū supbie dauid qn supbia eleuat? et elat?
numeravit populū et irat? dñs septuaginta
milia viroz pestilētia afflixit et occidit vna
dei. Ecce quāta penalitas generis hūani pa-
tuit. Jō bñ potuit pqueri synagoga iudeoz
qm in suis filiis fuit deuastata. et dicere pōt
illud Thren. iij. Arsus insidians fact? ē mi-
hi leo in abscondito mihi semitas meas sub-
uertit et pfregit. posuit me desolatā. Sz quā
do orta fuit maria iratū deū mitigauit et pec-
catores sibi recōciliauit. qz lux vt dicunt na-
turales ē ptrarioz pacatiua. qz ppter cōtra-
rietatē elemētoz imixto nō pmanerēt sz sta-
tim in suā regionē euolarent nisi virt? prime
essentie. scilicet lucis simul pacaret et vniret. ita ho-
mines a deo ppter diuersitatē actuum et esse
cuius qualibet hora descenderēt nisi vgo dul-
cissima meritis suis et pētib? recōcilians reuo-
ueret. qd patuit in Theophilo quē suo filio
recōciliauit. De quo refert Jacob? Ja-
nuens? et Vinc. li. xxiij. c. lxx. et Sigibert? in
cronica dicens. Apud siliciā anno dñi. M.
ccxxxvij. fuit quidā vir noie theophil? cuius
dā epī vicē gerēs qui tam prudēt sub epō
res ecclesiasticas dispēfabat q mortuo epō
ipm dignū epātu oēs acclamabāt. et ille vite
dnatu ptepto aliū epm voluit subordinare.
tandē ab epō deposit? intantā impatentia
elapsus vt ad recuperandā dignitatē cuius-
dā iudei malefici cōsiliū postularēt. Ille autē
diabolū aduocās. q vocat? venit cui? instin-
ctu Theophilus xpm et matrē eius abnega-
uit et professionē xpianā. et abnegatiōis ciro-
graphū scirpsit et anulo sigillatū diabolo tra-
didit. In crastino igit? dnā puidētia i gñaz
epī recipit et in dignitatē subleuat pstinā. tā-
dē ad se reuēsus qd fecerat valde igemuit. et
ad imaginē marie tota pfugit deuotiōe Qua-
dā vice in visionē ei? apparuit et d impietate
ipm redarguit. quā vidēs theophil? obnix-
us rogauit vt p se intercederet et veniā ipe-
traret. qd illa spopōdit ipd? triduu venit di-
cēs. Ecce ad petitionē meā suscepit te de? in
grām et cedula quā diabolo dedit reporta-
uit. q recepta vehemēt exultās corā epō et oī
populo qd acciderat retulit et p? triduū i pa-
ce quēuit. Quare autē de? q in veteri fuit
ita auster? et nūc ē ita mitis pōt colligi in or-
tu mactial solis. Sol enī i h mēse in q nata ē
vgo orit i sig qd dicit vgo et ē mitigatiuū volū-
tatis. fm Misael. sed in pcedente mēse sol
oriebat? seu fuit in leone qd ē ignitū et terribi-
le. Sic mystice sol iusticie ē in virgine totius
grē et misericordie et infinite pietatis. nā qui

ante parat? erat ad puniendū nunc pemptio
orē ad miserandū. Jō Bern. in quodā sermo-
ne. O dulcissima in qd māt misericordie miro
modo attraxisti nobis regē glorie et qsi maie-
stati ei? iposuiisti vt dextera dei aī docta per-
cutere et misereri nescia iā tpe habeat in pro-
prietate sup misereri et parcere. Et sic abstu-
lit beatissima vgo maria timorem tam respe-
ctu demonū quoz ptatē ptriuit et fugauit
quā respectu dei cui? seueritatem mitigauit
le. Istū timorē etiā aufert a sibi deuotis in
morte qd ondit in quodā clerico sibi deuoto
de quo refert Jaco. Januens. q ptra dolorē
qng vulney xpi eā qttidie p hec vba quasi
studebat psolari dicens. Gaude dei genitrix
vgo immaculata. gaude q ab angelo gaudiū
suscepisti. Gaude q genuisti eterni lūis clari-
tatē. Gaude māt gaude scā dei genitrix vir-
go. tu sola mēs inupta te laudat oīs creatu-
ra. genitrix lucis sis p nobis qsum? ppetua
nifuentrix. Hic cū ad extrema venisset pau-
ri et pturbari cepit. cui vgo apparens dixit.
Cur fili tanto tremoret iūes. q mihi totiens
gaudiū nunciasti. gaude etiā et tu nūc et eter-
nalit gaudeas. veni mecū. et statū illa scā aīa
a corpe soluta leta in celū ē deducta. O q se-
cūra a leonibus rugientib? ad escā pparatis
tunc fuit qn tā doctissimā dūtricem habuit
O hō si vis eē in morte sine timore ama hāc
dnām. sis deuotus vginī. qz vt ait Bern. ip-
sa te tenente nō corruis. ipsa te ptegente non
metuis. ipsa te dūcēte non fatigaris. ipsa tibi
ppitia ad pñaz et ad dñz puenies. ad quē et
Sermo tertius de eadē festiuitate.

Sapientia edifi-
cavit sibi domū excidit in ea colū-
nas septem. ps. lxx. ix. Consueue-
runt olim reges et pñces magnas pulchras
qz domos habere in quibus ipi habitabant
et illas cū ornatu decorabāt varijs picturis
figurabāt. ad qd probādū legif. iij. Reg. viij
Rex Salomon edificauit sibi domū magnā
centū cubitoz in longitudine habentem. cc.
cubitoz latitudinē. et ccc. altitudinē. interi-
eam ornauit lignis cedrinis q quidē excide-
rat in colūnas et tabulis cedrinis vestiuit to-
tā camerā. que. xlv. colūnis sustētabat Exte-
rius autē hec dom? circunquaqz reconsta ar-
boribus erat viridibus et viridarijs mire va-
riationis. Et Mystice per salomonē xps
intelligitur qui est Salomon ver? et pacific?
et princeps pacis. Esa. ix. Iste verus Salo-
mon edificauit sibi domū non solū magnam
imo pulcherrimā virgine mariā omniū di-
S 2

linissimā. Sed vbi edificauit eā certe in steri-
g ciuitate in vtero. b. anne matris electe que
fuit quo ad naturā sterilis. Luc. j. s. tñ mul-
tū laudabilis. fm illud ps. Gloriosa dca sūt
de te ciuitas dei. In hac ciuitate fuit maria
pulchre edificata cū spūsanct⁹ eā mundauit
ita vt de ea potest dici illud Can. iij. Tota
pulchra es amica mea ⁊ macula nō ē in te. s. z
hec domus totaliter est erecta ⁊ ppleta qñ p
natiuitatē de vtero matris est egressa ⁊ oīz
pulcherrima effecta. ita vt mirent angeli di-
centes. Que ē ista q̄ p̄greditur quasi auroza
psurgens pulchra vt luna electa vt sol. Can
vj. Jō dicit. b. Amb. i. li. de v̄ginitate. Quid
nobili⁹ dei m̄re. ⁊ qd sp̄didit eā quā splen-
dor elegit. q. d. certe nihil. Ibi dom⁹ longi-
tudo nō tñ ē. c. cubitoz s. z vsq; ad vltimū ter-
re eius altitudo vsq; ad celū. qd p̄pēdens. b.
Berū in sermone dicit. Longitudo eius ad
nouissimā diē omnib⁹ inuocantib⁹. Latitu-
do eius replet orbē terraz. Sublimitas eius
ciuitatis eterne inuenit restaurationē. Ista
domus ornata erat interi⁹ cedro castitatis q̄
in ea nunq̄ potuit violari. Recte enī sicut li-
gna cedrina nō p̄nt corripī a tinea corrodī vt
dicit Jsi. li. xvj. ⁊ nō solum ip̄am ornauit ce-
dro castitatis sed colore albo mētalis purita-
tis ⁊ colore nigro humilitatis. nec non rubeo
charitatis. iō bene dicit sancta maḡ ecclīa in
verbis p̄missis. Sapientia edificauit domū
⁊ c. In quib⁹ virgo b̄dicta a duob⁹ p̄mēda-
tur. p̄mo a prudenti edificatiōe. ibi. Sapi-
entia. Secūdo a decēti ornatōe. ibi. excidit i
ea colūnas septē. De p̄mo ē sciendū. refert
naturalis doctor p̄laudi⁹ in de agricultura
Qui vult sapientē domū p̄struere d. z videre
q̄ ibi nō sit nebulaz frequētia neq; frig⁹ ex-
cellens nec calor nimīus adurens. s. q̄ ibi sit
tpamentū vtrozq; vbi etiā sit sufficiens po-
tus ⁊ cib⁹ fontīū. nec sit ibi p̄cursus ferarū
nocentiū sed sanitas corporū. sic sapientē edi-
ficauit deus domū terrestris paradisi i qua
fm Jsi. li. xv. c. v. Nō sunt nebulę neq; frig⁹
neq; estus sed p̄petua aeris tēperies in cuius
medio fons erumpens totū nemus irrigat ⁊
diuidit in quattuor flumina in quo nō inha-
bitat aīal irrōnale sed solus hō diuinaz ma-
nuū plasma vt iquit Damascen⁹ ⁊ ibi est sa-
nitas hominū habitantiū in eodē. Jō tanq̄
sapientē artifex magisteriū suū i illa demōstra-
uit. Mystice iuxta hunc modū sapientis arti-
ficis edificauit xps qui ē sapientia summi pa-
tris suam domū beatissimā. s. mariā in q̄ per-
sonaliter voluit habitare ⁊ pre omnibus in
illa magisteriū suū oñdit. Teste. b. Berū. in

sermone hodierno. Hanc inquit fecisti ima-
ginē tue bonitatis in ea velut artifex oñdis
magisteriū tue pietatis. iō bñ pōt cōparari
terrestri paradiso q̄ est edificat⁹ tā prudēter
p̄mo sicut in paradiso nō sunt nebulę
neq; frig⁹ qd ibi vigeret. qd testant tā flores
arboz q̄ etiā frondiū cōtinua pulchritudo.
quia ibi semp florent arbores cū ratione fri-
ris nō vrgent ad casum folioz. Jō dicit Da-
mascenus q̄ vniuerse pulchritudinis prom-
ptuariū sit. Nec i maria fuerūt nebulę sordī-
ditatis in quibus se latrones inferi latenter
abscondere possent. Nec fuit in ea frig⁹ iniq̄-
tatis qd repulisset calozē charitatis. qz dicit
magister sententiaz li. iij. dis. iij. q̄ maria sta-
tim sanctificata fuit p̄ aīe infusionē que est
p̄p̄iū subiectū sanctionis ⁊ postea in bono
p̄firmata ⁊ fomes in ea extincta q̄ peccare nō
potuit. Cui cōcordanter applaudat beatus
Berū. p̄mo inquit q̄ copiosior gr̄a sanctifi-
cationis descendit in mariā que nō solū oñtū
sanctificauit s. z deiceps vitā ab omni pecca-
to imunē custodiuit. Et subdit. Decuit regi-
nā virginū singulari p̄uilegio sanctitati abs-
q; omni peccato ducere vitā q̄ peccati mortū
que debeat parere per emptorē. Ideo refert
Cinē. in spe. histo. li. vj. Postq̄ maria fuit
a parentib⁹ i templo p̄sentata oīs sermo eius
erat ita gr̄a plen⁹ vt in lingua eius aḡsceretur
deus. Attñ valde erat sollicita circa socias
suas ne aliqua ex eis vl̄ i vno peccaret. ne ali-
qua iniuriōsa vel supba circa parē suā existe-
ret qd fuit signū sue perfectissime puritatis.
nec videri potuit in alijs p̄mitti scelus prauit-
tatis. Secūdo in paradiso terrestri non fuit
estus siue calor ardens ⁊ adurens arbores q̄
semp florent. qz calor humidū exurit. Sed h̄
ē mirū q̄ ibi ē estus. qz fm Bedā ⁊ Strabo-
nem sup Gen. Paradisus ē locus in oriente
positus vbi est maxim⁹ calor. ita q̄ sole orie-
te homines ibi morantes domos subterrane-
as subintrant vt calozē effugiant vt ait p̄li.
in spe. na. li. v. c. x. Et hunc ardorē voluit do-
minus a paradiso remouere vt loc⁹ summus
cōueniens eēt hominī innocētī vbi nō eēt fri-
gus neq; estus sed perpetua tēperies. Ita in
maria nostro paradiso nō fuit estus terrene
cōcupiscentie qui tñ proehdolor est in omni-
bus nobis. cū dicit. b. Jōh. in. j. ca. c. v. To-
tus mund⁹ in maligno. i. in malo igne concu-
piscentie posīt⁹ ē. qz vt ait Jnno. de vili. hu-
mane p̄ditionis. li. ij. c. j. Tria sunt que solēt
hoies affectare. o pes. voluptates ⁊ honores
sed horum nullum concupiuit maria. Non
opes quia pauper fuit adeo vt non habuit

vbi flūū suū dilectissimū locaret. iō in diūso-
rio ipm in presepe reclinauit. vt hñ. Luc. ij.
Nō voluptates carnales. qz fuit vgo perpe-
tua mēte 7 corpe ppter qd ab angelo voluit
sare cām cōcipiendi qñ dixit. Quō fiet istud
qm vix nō cognosco. Luc. j. Nec etiā p cupi-
uit honores mūdi. nā cū angelus ipaz mēz
summi regis nuncuparet ipa ancillā se noia-
uit dicēs. Ecce ancilla dñi. qz tanqz pruden-
tissima sciuit q de opibz praua. de volupta-
tibz turpia. de honoribz vana pdeūt. vt dic
Inno. vbi s. qz g in ipa non fuerit frig? atqz
estus. igitr gratū fuit refrigeriū. 7 h fecit i ea
spū sancti grā. Juxta illud Luc. j. Spiritus
sanctus supueniet in te 7 vñt altissimi obum-
brabit tibi. h ē ab estu carnalis pcupiscentie
terefrigerabit. Tertio in paradiso terrestri
fuit sufficiens cib? fructuū de qbus pmissuz
ē hoi comedere. Gen. ij. cū dixit dñs Adam
Ex omī ligno paradisi comede 7 fuit pcpue
ibi lignū vite. qz fm glo. dictū fuit lignū vi-
te ab effectu quē habuit vt comestū sepi? ho-
minē ppetua soliditate firmaret Et de hoc li-
gno si adā nō comedisset 7 i inocētia pstitisset
mortuus nō fuisset. Jō dicit sacz cōsiliū mi-
litanū. de pse. dis. iij. placuit. Quicūqz dixe-
rit adā primū hoiem mortālē factū siue pec-
caret sine nō. moreret in corpe nō peccati me-
rito sed necessarie nature anathema sit. sic in
maria ē cib? sufficiens vniūsozū. qz significat
parbozē Bāñ. iij. Cui? fruct? erat nimius 7
esca diuersoz in ea. qz ibi cōtēplatiui inueni-
unt cibū cōtēplationis eo q optimā ptē ele-
git Luc. x. Jbi accipiūt peccatores cibum p
pitationis. in ea hñt supbi esca humilitatis
luxuriosi exemplū castitatis. Jō dicit exhor-
tando. Transite ad me oēs q cōcupiscit me
Eccl. xxiiij. Fuit tñ pcpue in maria panis
viu? qui de celo descēdit de q qui digne man-
ducāt viuūt in eternū. Joh. vj. Jdē pfirmat
Aug? in epla in hierenensem 7 hñ de conse-
di. ij. Christus inquit ē panis q māducae-
rit viuēt in eternū. Jdcirco dicit idē Aug? i
sermone. Virgo maria dicē paradisu i cu-
lus medio lignū vite cui? folijs sanant infir-
mi. cuius odor viuificat mortuos. cuius sa-
por dulcorat amarus. cui? vmbra refrigerat
miseros cuius aspect? letificat angelos. Jdē
testat Bern. Vere paradisu dei tu es. qz li-
gnū vite tu ptulisti de q qui māducauerit vi-
uet in eternū Quarto in padiso fuit fons siue
fluui? de quo Gen. ij. Fluui? egrediebatur
deloco voluptatis. qd exponēs basil? i exa-
merō apert? dicit. Paradisu in oriente in
altissimo ē mōte de cui? cacumine cadētes aq

q maximū lacū faciunt 7 tñ fontū hñt in ca-
dendo q oēs incole iuxta pdictū lacū surdi
generant. 7 ex illo lacu velut ex fonte qttuoz
flumina pcedūt quoz vni nomē ē phison. 7
circūit indiā vbi nascit aux optimū. nomen
scōi tigris qui vadit circa siriam. nomē tertij
gyon qui circūit ethiopiā. sed nomen quarti
eufrates. Ita in nro paradiso maria fons est
abūdātia grāz q p ceteris hz qz fm Aug.
in li. de natura 7 grā. Ceteris p ptes daf grā
marie autez se infudit plenitudo grē. 7 hunc
fontē sue misericordie 7 grē diuidit in quat-
tuoz riuos. Unū mittit ad cōtēplatiuos dās
eis grām pseuerandi 7 deuotionem orandi.
Aliū mittit ad actiuos dās eis grām persi-
stendi. Tertū mittit ad plos dās eis gra-
tiā pfidendi. Quartum ad subditos dās eis
grām obediendi. Jō dicit Bern. in sermone
Paradisu delinaz de es o maria. nā fons
vite qui ex ore altissimi pdiit de medio ven-
tris tui exiuit. atqz inde in quattuoz ptes se
diuidens ad irrigandā faciē arents mundi
letificās ciuitatē dei. oīs qui biberit ex eo nō
sitiet in eternū. 7 ecce plusqz paradisu hec.
de eius enim aqua si quis biberit sitiet iterū
hecille. Quinto in paradiso nō fuerūt alalia
nocētia vt sunt lupi canes vulpes 7 leones.
q interdū hoi solent nocere. Quare dic Aug.
li. xiiij. de ciui. det. c. x. loquēs de primis
parentibz. Quid timere aut dolere poterāt.
tantaz tantaqz affluentia bonoz vbi nō ab-
erat qd qd bona volūtas appeteret. nec in-
erat q carnē hoīs feliciter viuētis offenderz
vel in aliquo molestaret. sic in maria nō fue-
rūt lupi rapine 7 auaricie nec canes lit? 7 dis-
cordie nō vulpes fraudulose. nō leones sup-
bie. Qd testat Amb. in li. de vgi. pte prima
dicēs. Maria deū studuit q̄rere nullū lede-
re oibus bñ velle maioribz assurgere equali-
bus nō inuidere factātiā fugere. rōnem seqz
amare virtutē. Sexto in paradiso ē per-
petua sanitas 7 incorruptibilitas. qd testat
ibi existentū vite longitudo. Nam ibi sunt
Enoch 7 Helias viui vsqz in hodiernū diez
qz vt dicit magister in histo. Nihil potest ibi
mori qd ē viuū. nec mix hoc de padiso. Luz
in hibernia sciam? ē insulā in qua mortuoz
corpora nō putrescūt. 7 aliā ibidem insulā in
qua hoies mori nō possunt. sed oportet vt in
ultimo senio ext ra insulā deferant. sic q mo-
rat p spem 7 diligitens seruitiū in hoc nobilis-
simo paradiso in maria viuēt i eternū h sine
dubio vita grē 7 in futuro vita glie. qd ipsa
promittit cuilibet deuote seruienti que in-
quit. Qui elucidant me vitā eternā habebūt

Sermo

Eccl. xxiij. Qd exponēs Ricard⁹ dicit ser-
mone. v. Nūq̃ in cēnū dānabif q̃ nūci pnti
laudes marie pconiag sectat. Q̃tquot fue-
rūt pctōres ⁊ adhuc sūt ⁊ erūt q̃ saluati sūt ⁊
salu enī p mariā. Un⁹ quidez p salue regina
alius aut p aue maria q̃ alias dānati essent ⁊
dānarenī in eternū. Jō refert Vinē. in spe.
histo. li. iij. c. cxvj. q̃ fuit qdā fur lbelbo no-
mine q̃ sepe latrocinia exercebat. s. tñ. b. vir-
ginē plurimū i deuotione habebat. nā cū trā-
sibat ad furtū semp vnū aue maria dicebat.
quadā die dū furtū faceret capif ⁊ suspēdio
iudicat. Cū aut suspēderet p̃tinue ei. b. vgo
affuit ⁊ suspensuz trib⁹ dieb⁹ vt sibi videbat
suis manib⁹ sustētauit. ita vt nullā lesionem
sensit. Illi aut q̃ eū suspēderāt casu inde tran-
seūtes eū viuētē ⁊ vultu alacri reperiunt
arbitrantes q̃ nō fuisset bñ laqueo astrictus
gladio ipsū iugulare voluerūt. sed. b. vgo fe-
rientiū gladio manū apponebat ⁊ illi sibi no-
cere nō poterāt. cōgscētes aut illi illo referen-
te q̃. b. vgo maria ipsū sic iuuabat mirantes
eū deposuerūt ⁊ amore virginis dūmiserunt
q̃ abiēs monasteriū intrauit ⁊ q̃usq̃ vixit i ser-
uitio virginis pmāsit. Vide igit o deuote fa-
mule aut famula marie q̃ voluptuosū para-
disū ⁊ domū xps vera sapia hodie sibi edifi-
cauit vt ipe in eo habitare ⁊ tibi refugiū insi-
steret. hoc de pmo. **Q**uantū ad secūdū
cōmendat. b. vgo a decēti adoratione cum
dī. Excidit in ea colūnas septē. Notādū sapi-
ens artifex q̃ vult stabile domuz facere solet
colūnis fortib⁹ sustētare ne vento veniente
in terra allidef. Jō legit Lān. iij. q̃ sapiens
Salomon fecit sibi ferculū de lignis libani ⁊
vt staret eo firmitus colūnas ei⁹ fecit argēteas
q̃ argentū ē metallū stabile atq̃ firmuz. Sic
mystice sapientissim⁹ rex Salomō xps iesus
faciēs sibi domū honestissimā voluit colum-
nis firmissimis pmunire. quaz pma fuit casti-
tas viginalis. hec colūna diu domū corporis
sustētauit. Teste Are. de regimie pncipum.
Castitas vitā plingat. sanitatē pseruat. cor-
pus optime disponit intellectumq̃ illustrat.
Lui psonat p̃salemō i phisionomia dicens
Castitas viuificat iuuetutē vires reuocat sē-
sus pfortat ⁊ totū corp⁹ i i columitate retinet
⁊ pseruat. Scda colūna fuit in iuuetute sta-
bilitas q̃ valde rara ē i iuuenib⁹ q̃b⁹ quies ē
valde tediosa. ⁊ h̃ fac validus estus calozis
naturalis ⁊ aeritas in pueris vt dīc Lōstān.
quare sunt incōstantes. Sic refert Vinē. in
spe. histo. li. vij. Qñ p⁹ triennū in tēplo ē p-
sentata statim incepit insistere orationibus ⁊
frequētib⁹ laborib⁹. Nā sibi hanc statuit re-

gulā vt a mane vsq̃ ad tertiā orationib⁹ sem-
per insisteret. a tertiā vsq̃ ad horā nonā ter-
trino ope se occuparet. a nonā itez nō recede-
bat ab orōne vsq̃ dū angel⁹ ei apperet de e-
māu escā acceperat. Ideo bñ pōt dicere illd
Tob. iij. Tu scis dñe q̃ nūq̃ cū ludentib⁹ mī-
scui me. Tertia colūna ē in muliere firmitas
q̃ valde rara ē. Jō Salomon diu q̃rēs muli-
erē fortē quis inueniet. Proū. xxxj. Lui pōt
rñderi q̃ hodie inuēta ē in terris hec mulier
d qua pōt exponi illd lbiere. j. Ego te hodie
dedi in ciuitatē munitā ⁊ in colūnā ferreā ⁊ i
mūz sup oēm terrā. **Q**uarta colūna fu-
it in paup̃tate largitas. q̃ auz sibi oblatuz a
regib⁹ largit paup̃ib⁹ distribuit. De ip̃ etia
largitiōe dicit lbiere. ⁊ Bern. Maria dedit
celis grām terris deū vite ordinē morib⁹ di-
sciplinā. Quinta colūna ē i sapia simplicitas
ip̃a enī abscondit suā sapiam q̃ cōiter demon-
strabit in ṽbis paucis. q̃ dīc phs pitagoras
qui multū loq̃ signū ē q̃ paz cōgscit. Ideo
maria solū legit septē vicib⁹ fuisse locuta bis
cū angelo cū q̃sūt ab eo modū pceptiōis di-
cens. Quō fiet istud. ⁊ cū p̃sensit. Ecce iquit
ancilla dñi. Sic h̃ Luc. j. Bis in domo co-
gnate sue cū eā salutauit ⁊ xpm magnificauit
dicēs. Magnificat aia mea dñm. Ibidem
bis cū filio cū dixit. Fili qd fecisti nobis sic.
Et in nuptiis cū ait. Vinū nō hñt Joh. ij. Et
ibidē dixit septimū verbuz. Quicqd dixerit
vobis facite. Sexta colūna est pudoritas.
q̃ ad ingressū angeli ē turbata. qd ē signum
verecūdie viginalis. Jō dīc lbiere. in li. de
virginitate. Nūq̃ maria sine pudoris sui cu-
stode pcessit. q̃ nimiz pudor indiuidu⁹ co-
mes eē dī. sine quo castitas vera fuari n̄ pōt
Septima colūna fuit humilitas. q̃uis enim
regina eēt angeloz ⁊ ip̃atrix iā facta celoz
ancillā tñ se dici noiāuit vltra ceteras vt eas
humilitate capet. sed. b. Bern. in qdam ser-
mōe p septē colūnas intelligit septē p̃uilegia
p̃rimū q̃ fuit i vtero sanctificata. Secūdū
ab angelo salutata. Tertiū q̃ fuit a sp̃san-
cto repleta ⁊ obūbrata. Quartū q̃ fuit vgi-
nitatis p̃mitiua. Quintū q̃ fuit sine corrup-
tione secūda. Sextū quia fuit sine grauedi-
ne grauida. Septimū q̃ fuit sine dolore pu-
perera. Ecce domus speciosa ab et̃na sapia
edificata interius exteriusq̃ ornata formisq̃
colūnis roborata quā sibi hodie eadē sapia
elegit in q̃ tp̃alif habitauit. Et vere felix iste
hō q̃ p sp̃e in ip̃a hīc morabit. pculdubio in
eternū nō dānabit. Et hoc q̃ ad secūdum

Sermo quart⁹ de eadē festiuitate.

*Castitas fuit castitas
viginalis*

Que est ista que p

greditur quasi aurora surgens pulchra
ut luna electa ut sol. **C**an. vi. **Q**uoniam rex potes
vel alius terre dominus de longinquis populo ignorante
quasi veniret cum magno exercitu ad ciuitatem
regis omnes populi ei obuiam exiret et quereretur quis non
esset qui cum tanto comitatu adueniret. quod figura-
tum est in li. canticorum. ubi legitur quod rex Salo-
mon elegit sibi sponsam filiam pharaonis. Hec
cum venisset in regnum Salomonis ille sibi in oc-
culum venit cum exercitu. ut habetur ex glo. litterali
in cuius humero se ille reclinauit. Multi autem
qui factum ignorabant dicebant admiratiue.
Que est ista que descendit de deserto delitibus
affluens innixa super dilectum suum. **C**an. viii.
Alii dicebant verba thematis preassumpti.
Mystice Christus rex omnium potentissimus cu-
ius est terra et plenitudo eius. ut inquit ps. Ele-
git sibi sponsam imo matrem speciosissimam vir-
ginem mariam que ab eterno fuit ordinata sibi ho-
die in mundum nata. **T**este Anselmo in li. de conce-
ptione virginis. **M**aria inquit ante constitutionem
mundi est ante omnem creaturam salubriter pre-
ordinata. sed precedentem tempore secundum eandem dispo-
sitionem in solatium mundi nata. et sic venit qua-
si regina in regnum huius mundi circumdata ut
pie credimus multitudinem angelorum. In instanti
natiuitatis sue tanquam electa in patria assisteret
quod figuratum est. iij. Regi. x. de regina Saba
quod cum magno comitatu venit in hierusalem ad vi-
dendum Salomonem. Ita maria venit per nati-
uitatem in hunc mundum sed non solum ad videndum
sed verius ad videri Salomonem Christum concipien-
dum et gignendum. ideo angeli eius nomen glo-
riosum videntes eam de sterili matre natam iter
rogabant dicentes. **Q**ue est ista que descendit de
deserto. hoc est de vtero sterilis matris anne.
quod desertum est locus sterilis raro produciens ali-
quam florem. sic vter beate Anne fuit sterilis
non gignens aliquam florem nisi hunc speciosissimum
qui dicitur **C**an. ij. Ego flos campi et lilium conual-
lium. Alii etiam dixerunt. **Q**ue est ista que pro-
greditur quasi aurora surgens. Quibus respondit
beatus Augustinus in sermone. Hec est mater
dei regina celi mundi domina et porta paradisi et
hoc voluit verba thematis. In quibus tria de-
scribuntur. Primo natiuitas gaudiosa. ibi.
Que est ista. Secundo fecunditas operosa. ibi
Pulchra ut luna. Tercio sublimitas lumino-
sa. ibi. Electa ut sol. **D**e primo est notan-
dum. dicitur naturales quod in aurora nox termi-
nat et dies inchoat. quod aurora est finis prece-
dentis noctis et principium diei subsequens. ut dicit
Isai. Dicitur aurora eo quod ad modum auri colore

diffundit rutilantem et bene significat mariam virginem
non gloriosam. quod per suam natiuitatem vel ortum no-
ctem ignorantie et spiritualis cecitatis termina-
uit et diem salutis inchoauit. Ideo dicit beatus
Bernardus in sermone hodierno. Sicut aurora
valde rutilans ingressa est in mundum. **M**aria
que veri solis splendorem tante sanctitatis
iubare precurristi ut vere diem salutis diem pro-
pitiationis et diem quam fecit dominus tua claritate
nunciare suauissima meruisti. et beue dicitur au-
rea ista aura in qua processit maria rutilans au-
rore. quod dicit Bernardus in li. problematum. quod aux
naturaliter somnum fugat. sic maria ad hoc na-
ta est. **T**este metrista. Sicut spina rosa genuit
iudeam mariam. **U**t virtutum virtus operiret gratia
culpam. Secundo aurora surgens omnia aialia letifi-
cat diurna sed tristificat nocturna. **A**d expe-
rientiam enim videmus aues mundas et diurnas
ad volandum excitat et ad cantandum. sic alaude
dam et ceteras que plus gaudet et vociferatur in
ortu aurore quam alio diei tempore. sed noctua nocte
coram et bubones fugiunt et a clamoribus ces-
sant. Ita mystice dum venit hec rutilantissima
aurora virgo maria aues nocturne. scilicet demo-
nes perticuerunt et sancti angeli leti fuerunt. quod
testatur. b. Augustinus in sermone hodierno ante nati-
uitatem marie quasi in nocte damnationis et an-
gustie aues immunde generis cuiuscumque noctue
villule bubones quelibet genera demonum vo-
ces tribulationis contra emisserunt. nunc autem quod
apparuit diei vera pronuncia. hec nunc illustra-
tionis aurora aues hominum effugauit et iam rugi-
tus eorum conticuit. cantus autem alaude et philo-
mene et aliarum avium mundarum audire. **E**t respondit.
Vox enim non dum soliuage turturis audita est in
terra nostra. imo vox multorum angelorum in celo
volantium hominum in terra habitantium et om-
nium sanctorum patrum in inferni limbo degen-
tium et matrem dei natam excipientium et dicentium.
Tu oculus mundi. tu gloria hierusalem. tu leticia
israel. tu decus seculi. tu dei et hominis media-
trix. tu superne ciuitatis hierusalem reparatrix.
tu inspiratrix salutis. mirifica restauratrix.
benedicta ergo tu pulcherrima mulierum es.
ecce quanta voce iubilationis matrem dei ho-
die ortam receperunt. **R**ecte sic aues ce-
li munde et aialia terre cum gaudio excipiunt
auroram matutinam. et illud figuratum est. i. Regum
iij. ubi legitur. quod filii israel dicebant afferamus
ad nos arcam federis et veniat in medium nostrum
et saluat nos ab insidiis inimicorum nostrorum
Et sequitur. Cum venisset arca federis in castra
vociferatur est omnis israel clamore grandi et perso-
nuit terra per exultationem. Sed et philistei au-
diens clamorem iubili dixerunt. **Q**ue nam est hec

vor clamoris magni in castris iudeorum. Et
cū cognosceret q̄ arca dñi venisset timuerūt
et dixerūt. Ne nobis q̄s nos saluabit de ma-
nib⁹ deorū sublimiū istorū. Per filios isrl̄ itel-
ligunt oēs fideles p̄ fidē viuētes. isti dicebāt
an natiuitatē marie afferam⁹. s. p̄ deuota su-
spira ad nos arcā federī. h̄ ē mariā vt saluet
nos. et. scz demonū qui ei⁹ an aduentū fue-
rūt seuissimi hostes generis hūani. sed veni-
ente arca seu auroa letar⁹ ē ois isrl̄. h̄ ē fide-
les et canūt hodie iubilant. Gaudeam⁹ oīs
in dño. et. philistei aut. s. demones audien-
tes clamorē iubili timēt dicētes. Ne nob⁹ qz
ptās eorū ablata ē eis et ip̄i detrusi in abyssu⁹
fm qd̄ dicit Exo. xiiij. Veniēte auroa submer-
sus ē in profundū tor⁹ exercit⁹ pharaonis. s.
diaboli. Tercio auroa p̄surgēs morbū miti-
gat in infirmis. vt dicit p̄sbiaret⁹ in tracta-
tu de natu. mor. Cui alludit Gal. Leuescit i-
quit morbus dū tēpus matutinū p̄pinquat
cui⁹ rō ē. Nā in auroa dulcis influentia lo-
cū h̄z. etiā in auroa humor sanguineus p̄nci-
palit̄ dñat. qz fm p̄stantinū auroa vsqz ad
terrā imitāt naturā verī. meridiēqz naturā
estatis. hora vespertina sequit̄ naturā t̄pis
autūnalis. Mor v̄o hyemis q̄litate afflāt
Iō in auroa p̄pter dñiū sanguinis somn⁹
dulcis ē et salubris. quare tūc egritudib⁹ al-
leuiatis infirmī et mesti requiē hnt. et tūc illd̄
aurore desiderio desiderāt vtiqz et expectant
sic veniēte mariā q̄ clarior ē auroa infirmita-
tes sunt ablate. s. anqz nascere sancti p̄res i
magno dolore fuerūt et p̄ desideria et oñes
luctabant. qd̄ figurat⁹ fuit Gen. xxxij. vbi
legit̄ Jacob transiens a mesopotamia in ter-
rā natiuitatis sue venit ad eū. fm glo. Lyre.
angelus su⁹ ad ip̄m p̄tegēdū. qz timebat irā
fris sui Esau. Cū angel⁹ dissilaret ab eo rece-
dere accepit eū Jacob manib⁹ suis. Nā ap-
paruit in sp̄e viri et luctabat cū eo. Cui ange-
lus. Dimitte me. iā enī ascēdit auroa. rñdit
Jacob. Nō dimittaz te nisi bñdixeris mihi.
Et seq̄t. Bñdixit ei in eo loco. Sp̄ualit̄ p̄ an-
gelū intelligi pōt de⁹ p̄ Jacob x̄o scōz patz
affect⁹. q̄ cū deo p̄ oñes et desideria suspi-
ria et anxietates p̄tinue luctabant. Esa. c. xj.
dixit effectualit̄. Egrediet̄ x̄ga de radice ies-
se. et. Antiqu⁹ simeon ait p̄tinue in oñonib⁹
suis. O si me inueniret illa felix natiuitas. s.
cū v̄go maria hodie cepisset nascēdi exordiū
tūc nox anxietatis q̄si ad auroram dētis et re-
spirationis ē adducta. et tūc potuit de⁹ patrū
desiderio rñdere. Dimitte me qz auroa ē. q.
d. cesset murmur cesset clamor cesset dolor qz
iā ascēdit auroa. qz nascit̄ v̄go cui⁹ ē natiui-

tas gaudiosa. s. p̄uēt⁹ scōz patz rñdit. Non
dimittā te nisi bñdixeris mihi. q. d. nisi male-
dictio Eue auferat̄ a nob. iō certificat eos be-
ar⁹ h̄iero. i. ser. de assump. Quicqd̄ maledi-
ctiois infusū ē p̄ Eua totū abstulit bñdictio
marie. Idcirco ad gaudiū iuitat Damas. in
ser. de nati. x̄gi. dicēs. Hodie inspirauit au-
rore gaudiorū p̄nūcia. letenē celi exultet tra-
h̄ ē p̄ctōres desperati. qz hodie v̄go q̄ pariet
p̄ciosā margaritā q̄ lux ē cecis infirmis medi-
cina claudis gressus mortuis vita. despat̄
venia expulsi et exulib⁹ verus regressus ad
patriā. et h̄ ad p̄mū. Quātū ad scōm i verbis
p̄missis ponit. b. v̄ginis secūditas opola cū
d̄z. electa vt luna. Circa qd̄ notandū dicunt
naturales. luna qd̄modo obscuritatē ē ostē-
siua et obnubilationis q̄ qd̄ resultat ex v̄m-
bra terre q̄ ip̄i lumen offuscat. et h̄ maxie qñ
terre appropinqt. S̄z qz hec macula nō ē ibi-
dē realit̄ p̄z ex illo qñ luna ad altiores tēdit
circulos claret mūda et nullis macul⁹ obnixa
tunc videt̄ sic dicit Barthian⁹. de h̄ vide. s. i
arenga. ser. Exurgēs maria. B. Ita in b̄s
x̄gine Maria dicūt quidā v̄l veri⁹ opināt
fuisse maculā p̄cti original. quēadmodū vi-
des i ser. de ip̄i p̄ceptiōe. tñ aliq̄ negāt fuisse
aliquā p̄cti obscuritatē. sic pbat Anf. in lib.
de p̄cep. v̄gi. i. exēplo. Attēde in q̄t si de⁹ con-
fert castanee vt infra spinas a spinis remota
p̄spiciat̄ alaf et forme. quō non potuit dare
corpori hūano q̄ ip̄e sibi tēplū faceret de q̄ i
vnitate sue p̄sone p̄fect⁹ hō fieret iter spinas
p̄ctōz. ab ip̄is tñ spinis expers redderet. q.
d. certe bñ potuit h̄ facere. Quid tñ d̄ isto fa-
ciendū cōmitto doctorū sciētis diffiniendū
Et certe decuit v̄ginē gl̄iosa cē mūdā et in se
nullā h̄re maculā q̄ parere debuit oīm vitam
sic declarat idē doctor dicēs. Decēs erat vt
ea puritate niteret q̄ maior neq̄t sub deo itel-
ligi. Cui de⁹ paf vnicū filiū quē de corde eq̄-
lē sibi genuit et tanqz seipm diligebat dare dī
sponebat. hec ille. Certe talis puritas alijs
scis nō legit̄ data. Iō dicit Bern. i. ser. p̄ pau-
cis hoib⁹ p̄stat locatū vt exirēt sancti de v̄te
ro. phas tñ nō ē suspicari tante virgini fuisse
negatū. p̄ quā ois mortalitas emerit ad vi-
tā. Et subdit. Puto qz copiosior gr̄a ascēdit
in mariā vbi s. Scdō luna ē valde secūda qz
vt ait amb. in hexa. ē maf rois. qz vi sue hu-
miditatis aeri imp̄mit et ip̄m insensibilē im-
mutās in ip̄i sup̄ficie rore gignit. Ahyſtice
enī videm⁹ q̄to luna ē estiuāli tpe serenior tā-
to abūdanti⁹ ros se sup gramia extēdit. Sic
maria veri rois iesu xp̄i quez rore desidera-
bant sancti p̄res dicētes Esa. xly. Rorate ce

li. 7c. Et sic luna non indiget admixtione pro-
ris generatiōe. ita maria p generatiōe xpi nō
indiguit admixtione seminis viril. qz de spū
scō pcepit. Juxta illō Lūc. j. Spū sanct⁹ su-
p ueniet in te 7 vt. 7c. Etia maria qū fuit na-
ta vt dicit Aug⁹ in ser. ho. attulit nob rorem
grē 7 auxiliij sempitēni. ita vt nullus expers
ē sui adiutorij q in eā p̄fidit. **S**ic de b re
fert Ain. in spe. hīsto. li. xxx. q. qdā iuuenis
noīe Christian⁹ in ordine existēs cistertiēsiū
vidit lucē purā ab oriente venientē 7 i eadez
claritate apparuit maria quā cū inspiceret iu-
uenis dixit intra se. O bone de⁹ q vadit dñā
saluatric mūdi. Rñdit ei eadez dñā. Venio
succurrere huic loco q mō indiget auxilio ve-
nio auxiliari huic paup abbatiē 7 alioz loci
paupz q in me p̄fidūt. Jō dicit. b. Berni Si
marie deuotus fueri velis nolis neq̄q̄ exps
ē poteris ei⁹ grē iuuaminis 7 fauoris. Ter-
tio luna aerē mūdificat. qz p̄tinuo suo motu
ipm clarificat 7 subtiliat. vt dicit albumasar
expositor Arest. qz si non eēt mor⁹ sperē lune
aerē ex nocturno vapor exalatiōe grossities
inficeret 7 corruptionē nō modicā generaret
7 sic aer corrupto trā fieret infecūda. Quid
paerē nisi p̄ctōr designat. Recte enī sic aer ē
instabilis nūc ab oriente nūc ab occidēte ali-
qñ a meridie nōnūq̄ a septētrione veniens.
sic p̄ctōr ē instabilis. aliqñ de luxuria in sup-
biā 7 in alia p̄ctā corruēs. ita nūq̄ in eodem
statu pmanēs. Job. xliij. Hūc p̄ctōrē mūdāt
brīssima xgo maria 7 fecūdū fac in bois opi-
bus. iō dīc Anf. in li. medita. p̄der fecūdita-
tē tuā o xgo maria p̄ctōr iustificatus exul re-
duct⁹ ē ad celi patriā qd p̄zi exēplo. **R**e-
gī in vita. b. xginis de qdaz magno p̄ctōre
q intrauit ecclīaz marie 7 vidēs imaginē ei⁹
cogitauit intra se vtz inuocaret eā an nō pro
p̄ctis suis. 7 dū staret intra se pausādo dixit
Sīte dñaz mie inuocare incassū laborarē. qz
nō exaudis tā magnos p̄ctōres. 7 sic p̄ tristi-
cia abire voluit. apparuit ei xgo maria dixit
Sta 7 pete a me vt intercedā p te ad filiū me-
um. Cui p̄ctōr. O dñā libentē. sz tot sūt p̄ctā
mea q puto me dānatū. Et illa. Sī iā dānat⁹
eēs adhuc scio q tui possum misereri qd ille
audiēs statī petiuit grāz 7 fact⁹ ē vir bonus
auxilio marie. Jō dicit Anf. p̄ro peccatori
bus dulcissima xgo maī intercedē nūc non
cessas. q si nō eēt nūq̄ esses. 7 b q̄tū ad secū-
dū. **Q**uantū ad tertiū ponit sublimitatē
xginis lūiosa cū subīūgīf. electa vt sol. Cir-
ca qd notandū fm Are. Si lumē solis n̄ esset
7 mūdū illumiaret dēssime eēt tenebre. sic
p̄z in p̄ncipio creatiōis mūdī cū nōdū creat⁹

eēt sol in supficie abyssi fuerūt tenebre. Gen
j. Sz nūc naturalis ille sol in suo lūie nunq̄
defecit quīs ei⁹ lumē per terre vllūne inter-
positionez aliqñ auferri videt. sic veracit si
maria nō fuisset nata oēs fuisset in tenebris
peccatorz nec doctrine luminosoz p̄iarcha-
rū aut pphaz nob q̄c̄q̄ p̄fuissent. Jō dicit
Berni. in ser. Tolle corpus solare qd illumi-
nat mūdū 7 vbi dies. Tolle mariaz 7 qd nūc
caligo 7 densissime tenebre relinquūt. 7 hoc
p̄z in antiquis patrib⁹ qui ante natiuitatē
dicere potuerūt cū p̄s. Timor 7 tremor ve-
nerunt sup me 7 cōtexerūt me tenebre. Et ve-
re si peccatores nūc hoc solatiū brīssime xgi-
nis nō haberēt possent dicere cū Tobia. O
quale mihi gaudiū dū in tenebris sedeo 7 lu-
men celi nō video. Tob. v. Sed nunc noua
lux visa ē oriri mūdo gaudiū 7 tripudiū. vt
habetur l̄hester. viij. que nulli vnq̄ deficit
sed oēs ad se veniētes benigne recipit. Quā-
uis peccatores interdū p obstacula p̄ctōrum
7 culpaz priuent huiusmodi sole 7 lūie gra-
tiarum. Jō dicit Berni. in sermone. Ille sol⁹
o virgo laudes tuas sileat benedicta qui te si-
deliter inuocatam sensit nunq̄ in suis necessi-
tatibus defuisse. Et quid mirum si inuocata
adeat que etiam presta est vocata. Secundo
sol suo calore quod est frigidū calefacit. Vi-
demus enim ad experientiam quando sol re-
cedit a nobis per elōgationez sicut in hyeme
cōtingit tunc omnia infrigidant. arbores p/
dunt folia. campi sua gramina viridia homi-
nes relinquūt depicta palatia 7 ad loca con-
uertunt calefacta. sed cū sol nobis appropin-
quat tuuc in suo ortu infrigidata econtra ca-
lefacit. Sic fuit añ natiuitatez marie omnes
fuerūt infrigidati peccatis. qz velut arbores
fructū bonoz opey mime ptulerūt ita vt il-
lud flebiliter p̄querebat. p̄s Oēs declinaue-
runt simul inutiles facti sunt. 7c. Et qre. qz
d̄ Ecclī. xliij. Gelu sicut solē effundit super
terrā quis. certe diabolus q i t̄m ifrigidauit
corda terrenozum hoīm auaroz vt nullo ig-
ne cōpassiōis calerēt. ita vt adimplerēt illud
vaticiniū l̄hiere. vj. A mīore vsq̄ ad maiore
oēs auaricie studēt. qz frigid⁹ aq̄lo flauit et
gelauit cristallos. Infrigidauit etiā diabol⁹
q̄si totū mūdū aq̄ luxurie. qd figuratum est.
Gen. viij. q aq̄ diluuij erat q̄ndecūcūbit altū
or sup oēs mōtes. p qd dat⁹ intelligi q non
solū mediocres sed et prelati vniuersi erāt in-
frigidati aq̄s voluptatum. qz oīs corrupe-
rat viā suā. Gen. vj. Infrigidauit insup nō-
nllōs v̄eto supbie vt dicē p̄nt cū Job Eleua-
ti me 7 q̄si sup v̄etū allisisti. ei⁹ dē. iij. sz tunc

ortus fuit sol ille candidissim⁹ xgo maria quā
vra it hiero. in fmo. de assump. totā incalu-
erat diuin⁹ amor vt nihil i ea eēt nisi ardor cō-
tinu⁹ ⁊ ebrietas pfuse charitat⁹ tunc frigida
corda auaroz luxuriosoz supboz sūt calefa-
cta. qz certe fuit mī mie xgo mūdiciē ⁊ humi-
litis exēplar. ⁊ qd ab ea nō accēdes ad vite
miam mūdiciā ⁊ humilitatis sequelā. ideo d
īpo pōt exponi illud Naum. Ortus ē sol nō
ille sol materialis seu corporalis sed sol clarita-
tis virginalis. qz frig⁹ peccati depulit ⁊ calo-
rem amoris adduxit. Tercio sol sua virtute
inferiora saluat ⁊ pseruat. qz vt dicit Alexā-
der. Elemēta ppter p̄trietatē ⁊ mutūā re-
pugnātiā quā hnt ad inuicē se destruerēt ni-
si per virtutē solis ⁊ celestiu influentiā in eē
debito seruarent. Ita maria saluat oēs pec-
catores in se cōfidētes ⁊ quos deus non vult
saluare p suā iusticiā saluet p suā miaz. vt di-
cit Anḡ. in ser. Sed qz maria mā mie tūc p
suā miam ligauit filiū sui seuerā iusticiā ⁊ iaz
pronus ē ad miserandū. Itō Anshel. in li. cō/
templa. petit dīcēs. Bīc saluator quē salua-
bis. dīc salutis mā p quo orabis si te domi-
no p̄cipiente ⁊ te dñā cōsciente tormēta veta-
bunt peccatoz. si infern⁹ absorbet reum i se
desperantē ⁊ in vobis p̄fidentē. aut ḡ misere-
mini mei aut ostēdite mihi misericordiores.
sed qz nō sunt. iō ad nullū aliū pfugio nisi ad
vos. sed qz magna inīqtas mea modica fidel
mea ⁊ tepida charitas mea ⁊ tā fatua oratio
mea vt nec merear peccatoz veniā nec salutē
gratiam. hoc ipsum ē q amplius peto ac in-
quīo mihi merita mea nō vidētis sufficē vbi
vestra pietas erga me nolit deficere. p̄recoz
itaqz exaudite me nō propter me sed propter
vos vt euadam meritos dolores dānatoz
⁊ intrē in gaudia beatoz. ad que. rē.

In festo exaltatiōis scē cruci sermo p̄m⁹.

Exaltauit lignū
humile. ita scribit Ezech. xvij. c.
A. Ili. li. xvij. dicit. Palma ē ar-
bor victorialis multū nobilis ⁊ insignis sem-
piterne pulchritudinis ⁊ virtut⁹. Fruct⁹ non
semp cōpetit hominib⁹ qz infert corpor⁹ lesi-
onē ⁊ p̄cipue viridis q nō oīno pueniūt cibo
qz vt refert p̄li. in spe. na. xvij. Quidā mili-
tes Alexandri talib⁹ palmis viridibus sunt
strāgulati. **B**hystice p hāc arborē san-
cta crux itelligit sup quā xps ascēdit. p̄ illd
Lan. vij. Ascendā in palmā. hoc ē in sanctas
crucē ⁊ apphēdā fruct⁹ ei⁹. i. cetū sanctoz.
⁊ bñ sancta crux cōpaf palme. qz palma tar/
defert fruct⁹. cum autem protulerit fructus

illi sunt sapidi atqz dulces. Sic crux christi
diu fuit infructuosa donec portauit xpm fru-
ctū dulcissimū de quo fidelis anima Lan. ij.
Sub ymbra illius quē desiderabā sedi ⁊ fru-
ctus ei⁹ dulcis gutturi meo. Hec arbor scā ē
victorialis. qz tribuit cōtra hostes victoriz
Sicut testat Hugo in glo. sup. c. Firmē cre-
dim⁹. de summa trini. ⁊ fide catho. Crux sa-
nitatē restituit bñdictionē impēdit discernit
a p̄fidis liberat a piculis hostes expellit vi-
ctores cōstituit. Ista sancta crux ē arbor no-
bilissima qz pependit in ea salus mūdi ⁊ fru-
ctus vite quē qui apphēderit est beat⁹. Itō
dicit Greg⁹ ⁊ canit ecclia. Crux fidelis inter
oēs. rē. hui⁹ sancte crucis fruct⁹ nō oib⁹ cō-
petit p̄cipue malis q hanc irreuerentē tractāt
qd figuratū ē. j. Regl. iij. vbi legit q filij is-
rael pugnantes p̄tra philisteos victi sūt ab
eis ⁊ quasi. xxx. milia ceciderunt ab eis et arca
dñi capta ē quā philistei asportauerūt i azo-
tū in templū dagon. Lūqz surrexerūt altera
die azoti diluculo dagon iacebat in terra ca-
put eius ⁊ due palme abscese sunt. Aggraua-
ta ē etiam man⁹ dñi sup azotos ⁊ nati sūt mu-
res in villis ⁊ in agris ⁊ in medio regni eius
⁊ facta ē cōfusio mortis magna in ciuitate q-
usqz reduceret arca ad iudeos. Hanc figurā
exponit Rico. de lyra in glo. litterali dicens
philistei p̄tra filios isrl significabaf bellum
sub Cosdra rege psay p̄tra catholicos i ter-
ra iuda. In quo bello catholici p̄tim sūt occi-
si ⁊ sancta crux q ē arca in qua saluamur a di-
luuio fuit capta ⁊ in terrā persarū portata et
posita ē in phano qd Cosdras fecerat ⁊ ibi-
dē tanqz deū se adorari faciebat. Sz p h q
dagon iacebat in terra ⁊ caput eius abscesus
figurabaf abiectio Cosdre de turri ab hera-
clio ⁊ caput eius abscesum. ⁊ p̄tinuo nati sūt
mures bona agroꝝ conodētes. h ē heraclij
bellatores terras persay deuastantes. Ex q
figura pz q fruct⁹ crucis intulit eis lesiones
eo q credere in eū qui pependit in cruce no-
luerunt. sed ⁊ imperatoz heraclius crucē in
hierlm portauit ⁊ honorifice exaltauit. Id-
circo dicere potuit vba p̄dicta. Exaltauit li-
gnū humile. In quib⁹ tria describūt. p̄io
q. b. crux ē beatitudinis cōplemētū ibi exalta-
ui. Scdo p̄tra iimicos firmamētū. Tercio q
ē nre salutē fūdamētū. De p̄mo ē notādum q
psuetudo fuit oli i curijs regū antiqz vt nul-
lus q̄tūcūqz potēs i curiā audebat intrare ad
regē nisi spēaliē a rege vocaret ⁊ si intrabat
nō vocat⁹ statim interficiebat. iō habebant ipsi
reges in manu virgā aureā quā extēdebant
sup intrātes in signū clemētie ⁊ beatitudinis